

BÁCSMEGYEIEI FÜGGETLENSÉG

A BÁCS-BODROG VÁRMEGYEIEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁBT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. Jovánovits József.

Lapszerkesztő:

Dr. Kiss Dezső.

Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Megnyitásra.

Az élet bölcselése manapság a szocializmus felé hajlik, az elmékedés célja az, hogy létesítse az emberiség üdvét, mely üdv már nem contempláció, nem egy ideál után tán a tulvilági régiókba járó jólétre és boldogságra, hanem számításon alapuló praktikus feladatok megoldására irányul.

— Ma már a céltudatos és tervszerű magyar nemzeti politika eslekvőségének kiindulási pontja, az állam hatalmának, a népek boldogulásának tulajdonképeni kulcsa sem a fegyveres hatalomban nem rejlik, sem pedig a nemzeti önállóság és függetlenség teljessége pusztán szónoklatokkal és közjogi elméletekkel, chartákra, paragrafusokra való hivatkozással el nem érhető. Hanem az egyoldalú közjogi politika helyett mélyebbre kell tekintenünk, s nagy szabású, a nemzeti élet egész körére kiterjedő politikával kell szervezni és erősíteni a nemzetet, fejleszteni elsősorban a nemzeti erő két főtényezőjét a nemzet *műveltségét* és *gazdaságát*.

— Az államok újabb hatalmi fejlődése a gazdasági tevékenység jegyében indult meg és a nemzeti munkaerő fokozottabb hasznosításában, annak teljes értékesítésében keresi garanciáját.

Ettől a nagy gazdasági igazságtól, mely ma a népek jólétének, az államok hatalmi pozíciójának, előhaladásának, a nagy világgazdaságban mindenütt követett iránya, nem lehet nekünk különösen magyaroknak eltermünk.

Mert nálunk minden föltétel megvan arra, hogy az ország saját sorsát, különösen gazdasági téren maga intézze el és ne legyen más országok és népek által gazdaságilag kihasználva és kiaknázva. Mert a természet által már geográfiai fekvésénél fogva is oly szerencsés helyzetben van, hogy a maga gazdasági igényeit, melyeket a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság tőle követelnek és kölcsönös megélhetésükre tőle igényelnek, kielégíthetné. Mezőgazdasági ország vagyunk,

megvagyunk áldva bőven természeti javakkal, csak a gazdálkodásban kifejlődött viszonyokat kellene rendezni, szabályozni épúgy, mint a nemzetnek szociológiai, erkölcsi viszonyait, amelyek a gazdasági élet nyilvánulásának szomszédágai.

Eleven erős gazdasági politikára van szükség, mely erősen belevág a minden pillérjében megrendült gazdasági helyzetbe, a pauperizmus terjedésébe.

Modern öntudatot kell belevinni a népbe, ezzel kell az elsenyvedt idegeket fölfrissíteni.

Új eszméknek, új gondolatoknak kell adni életet, melyek a népet kifejtett tevékenységében, munkásságában támogatják, tevékenységét, munkásságát fokozzák, vagyonosodását előmozdítják, hogy így azután az ő vagyoni előnye is később a közjavára szolgáljon.

A nép bajaival, gondjaival folyton törődni, foglalkozni, a segítség módjait kutatni és megteremteni az egyetlen módja annak, hogy nagy néprétegeket, a nemzeti erőnek ezeket a roppant értékes alkatelemeit ne csak megnyugtassuk, hanem a szeretet és megelégedés kapcsaival fűzzük szorosabbra az államhoz, a nemzethez, a társadalomhoz. Aki gyengébb gazdasági erőre, kulturára, szóval bármi téren a gyengébbet bizonyos mértékig mesterségesen segítse a társadalmilag, a kulturailag, a közgazdaságilag erősebb. Hogy azt a gyenge existenciát, amely támogatás nélkül menthetetlenül felszivatik, elenyésszik, megsemmisül, mesterséges támogatás által képessé tegyük arra, hogy az élet harcában megállja a helyét.

A mesterséges támogatás okos mértékére irányelvül szolgál, hogy először is kötelességünk a gyengének *munkaalkalmakat* szolgáltatni. A társadalmilag, gazdaságilag, kulturailag erősebbnek a feladata keresni a keresetforrásokat, amelyek felhasználása mellett a gyengébb megizmosodjék. Kötelessége továbbá a gyengébb társadalmi osztályokkal megismertni azt az erőt, azt a hatalmat, amely rájuk nézve ebben rejlik, segíteni őket annak

átlátására, hogy üdvös közgazdasági és kulturális célokra egybefogva ők is erős társadalmi tényező számba mennek. Kötelességünk őket megerősíteni ebbeli hitükben,

Legnagyobb szükség van erre a kisbirtokos osztálynál. Mert ez az osztály oda jutott, hogy vándorbotot vesz kezébe, ha az édes haza földjén éhen veszni nem akar. A modern kor az újabb időben meglehetősen megsaporodott maradékaik lábai alól kivette a kenyéradó földet, vagy azt oly minimális mennyiségre szállította alá, hogy a fészek lakói abból többé élelmüket kimunkálni nem képesek; nincs földje annak a néprétegnek, mely évszázadok óta elődeivel együtt mindig csak azt turta, hogy mindennapi kenyere előkerüljön, más megélhetési forrást csak hírből ismert.

Ezeket a nemzeti munkaerőket hasznosítani, ezeket az immár a nemzetközi forgalom értékévé vált munkaerőket idehaza tartani, a fejlődésnek legnagyobb biztosítéka, egy erős állam kibontakozásának a kulcsa és jövődjének alapja.

Ezek a szociálpolitikai irányelvek voltak azok, amelyek *Fernbach Károly*met arra serkentették, hogy a nép gazdasági helyzetének a javítására siessen.

E célból azokat az eszközöket ragadja meg, amelyek — tekintve azokat a természet kijelölt fizikai, nevelés előidézte phsyhikai jelenségeket és azokat a nemzetiségi sajátosságokat, amelyek e vármegye népét jellemzik, — legcélravezetőbbnek mutatkoztak.

Ilyenül kínálkozott egyrészt a népies *háziipar* s annak különböző ágai.

Amely olyan foglalkozást nyújt a munkásnak, amelyet otthon a családkörében és különösen a tél folyamán előreláthatólag beálló nagyobb munka- és keresethiány idejében végezhet.

A magyar nők lelkes közreműködésével széleskörű propagandát fejtett ki a társadalomban, a nemzeti szellem és hazafias együttérzés meg-

nyilatkozása, s a magyar ipar érdekében.

A szociális politika zászlajára vezető eszmének irott szeretet elindult hódító útjára. A mozgalom hullámai elvetődtek a vármegye határain túl is. A magyar kéz munkaerejének tápot, erősséget adtak, a gazdasági munkásoknak a szorosán vett gazdasági munkákon felül nyújtottak olyan munkát, amelyet csekély befektetéssel és különös előképzettség nélkül is értékesíteni tud.

A legridegebb szíven is előmlött a munka hevülete, a lelkesedés lobogása.

Tettek, dolgoztak a jelenért. Ez az ambiciózus, gyöngéd női lélek, ki a Krisztusi eszméjét választotta programja alapjául, azzal kopogtatott a kiesi szívek kapuján.

Nyiljatok, ébredjétek, hiszen olyan jó élni, fáradozni, sóvárogni valami nemes és nagy gondolatért.

A törekvést siker koronázta. A vármegyei háziipari kiállítás magas színvonalon mutatkozott be.

Ezután a nagy munka után további feladat már csak az kell hogy legyen, hogy a meglévőt oltalmazzuk, hozzuk erősebb és jobb helyzetbe és a meglévő alapokon építsünk tovább nagyobb eszközökkel.

k.

A háziipari kiállítás megnyitása.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, május 13.

Ma délben nyitották meg ünnepélyesen *Szterényi* József államtitkár jelenlétében a bácsmezei háziipari kiállítást.

A most megnyílt kiállítás nagy lendülettel nekiindult fejlődését mutatja a nemzetgazdasági szempontból olyannyira fontos iparágak, a háziiparnak. A megyeház hatalmas nagytermét és az egész főispáni lakosztály összes termeit zsufolásig betölti a megye területéről beküldött háziipari cikkek nagy-szerű sokasága.

A kiállítás pazar gazdagsága és színpompája első pillanatra megragadja a szemlélőt. Igazán mintaszerű kiállítás ez, amely tartalmasságával minden irányban nagy haszonnal és eredménnyel fog járni.

A kiállítás sikere minden vállalkozást felülmul és minden dícséretet megérdemel. A megyei háziipari szövetség rövid fennállása alatt máris számtalan jelét adta életrevalóságának. Amit pedig most produkált, arra büszke öntudattal tekinthet a szövetség vezetősége. *Fernbach* Károlyné és az ő lelkes vezérkara egész lelküket, minden tudásukat és akaratukat odaadták, hogy a sikert biztosítsák.

Mi és velünk együtt a nagyközönség értékelni tudjuk azt a munkát, lelkesedést és ügybuzgóságot, melyet a kiállítás vezetősége a nemes ügy szolgálatában kifejtett. És most, amikor láttuk ezt a kiállítást, amely nemesak a szemnek kedves, de egyúttal fölöttébb tanulságos is, örömmel tesszük le eléjük az elismerés babérkoszoruját.

A vendégek fogadása.

Szterényi József államtitkár a déli tizenkét órai személyvonattal érkezett meg Zomborba a kiállítás megnyitására. Kiséretében volt *Szűry* Dénes miniszteri tanácsos, *Sierbán* Miklós államjósággazgató és *Fernbach* Péter országgyűlési képviselő.

Fernbach Károly főispán, *Baloghy* Ernő dr. országgyűlési képviselő és *Tárcsai* Dezső főszolgabíró a reggeli vonattal Szabadkára utaztak, ott fogadták az államtitkárt és vele együtt jöttek vissza Zomborba. Szabadkán *Bezerédy* István főispán, *Biró* Károly dr. polgármester és *Ambrozovits* Lajos bajai főispán csatlakoztak az érkező vendégek sorába.

A zombori vasúti állomáson százakra menő közönség várta az államtitkár érkezését. Az állomás épülete ez alkalomra gyönyörűen fel volt díszítve nemzeti színű drapériákkal, zászlókkal és címekkel.

A pályaudvart megtöltötte a város közönsége, melynek sorában ott voltak: *Alföldy* Árpád dr. helyettes polgármester, *Vojnits* István alispán, *Mérő* Ignác, *Sztrilich* Zsigmond, *Donoszlovits* Vilmos dr., *Szlávy* Elemér, *Koczár* Zsigmond, *Thurszky* Zsigmond dr., *Kiss* Dezső dr., *Gyurisics* György, *Heintz* Kálmán, *Prokópy* Imre, *Zsulyevits* Ernő, *Frey* Imre, *Listyevity* Titusz, *Lang* Gyula, *Spanyol* József, *Michailovits* Kornél, *Lánczok* Antal, *Popovits* Sebő, *Mikosevits* Kanut dr., *Tripolszky* Gyula, *Jeisel* Henrik, *Kleiner* Lajos, *Szabovlyevits* Dusan stb.

A vonat megérkezésekor az államtitkárt éljenzéssel fogadták. Az ováció lecsillapodása után *Alföldy* Árpád dr. helyettes polgármester a város közönsége nevében a következő beszéddel üdvözölte az államtitkárt:

Alföldy Árpád beszéde.

Nagyméltóságu államtitkár ur! Kegyelmes uram! Zombor sz. kir. város közönsége nevében van szerenésim Nagyméltóságodat üdvözölni. Polgáraink szívében ünnepi érzés honol, házaikon ünnepi zászlók lengenek, mert városunk apraja-nagyja ünnepel e mai napon, amidőn a bácsbodrogmezei háziipari kiállítás alkalmából városunk falait megtisztelni kegyeskedett. Mindannyian meg vagyunk győződve, hogy Nagyméltóságod megjelenése, megjelenésének varázsa a háziipar terén folyó küzdelmeink diadalának kezdetét jelenti, sőt minden tekintetben diadalra is fogja vinni a háziipar terén most meginduló törekvéseinket. Zombor sz. kir. városa majdnem kiapadhatatlan kincses bányája a háziipari erőknél és tényezőknek és ez erők és tényezők Zombor sz. kir. várost az ipari és gazdasági erőki-fejtés mezején nem épen utolsó helyre minősítik.

Nagyméltóságod meg fog győződni e téren városunk nagy haladásáról, s bizonyára meg fogja jelölni azt az irányt is, amelyen haladva, Zombor sz. kir. város közönsége biztosíthatja jólétének fejlődését. Ennek a szent meggyőződésnek jelében van szerenésim Nagyméltóságodat Zombor sz. kir. város

nevében üdvözölni. Isten hozta Nagyméltóságodat körünkbe!

Ezután *Zsulyevits* Ernő kereskedelmi iskolai igazgató mondott üdvözlő beszédet a háziipari szövetség választmánya nevében.

Zsulyevits Ernő beszéde.

Nagyméltóságu Államtitkár Ur!

Kegyelmes Uram!

A Bács-Bodrog vármegyei Tulipán Háziipari Szövetség választmánya nevében mely tisztelettel üdvözölöm Nagyméltóságodat és kiállításunkra való lejöveteleért hálás szívet mondok benső, meleg köszönetet.

Érezzük, tudjuk kegyelmes uram, hogy Magyarország, de különösen annak közigazdasági élete nagy és súlyos feladatok előtt áll. Mert nem a tatárdulásoknak és nem a török háborúknak kibírása döntötte el végkép nemzetünk életképességének kérdését.

Az igazi tűzpróba előtt most állunk.

Most, amidőn a nagy kulturálmok erkölcsi és szellemi harcában, az általános nemzeti öntudatra ébredés viharos korszakában, egy új, nagy rázkódtatásokkal járó gazdasági érában kell helyünket becsülettel megállani, meggyőző erővel bizonyítanunk életrevalóságunkat és fölényre való törekvéseink elvitathatlan jogosultságát.

És ebben a történeti nagy időben mindenkinek helyt kell állani!

A nemzeti létet is közelről érintő munkából vasakarattal, szilárd tudással, önzetlen áldozatkészséggel a haza minden igaz fiának ki kell a maga részét vennie!

Ez a tudat, ez a kötelességérzet vezetett bennünket is akkor, amikor itt, az ország déli határán, ahova a központból kisugárzó napnak már csak báyadt sugarai érnek, létesítettük ami valóban humánus, nemes miszsióju szövetségünket.

És ezzel óhajtottunk a nagy probléma szerenésim megoldásához mi is egy esipetnyivel, egy gondolatnyival hozzájárulni.

Hogy apostoli buzgóságu elnöknökünk rendkívüli agilitása és energiája mellett kis eszközökkel, alig másfél év alatt mit alkothattunk, arról tanubizonyosságot fog majd tenni szerény keretben mozgó háziipar-kiállításunk.

Mi, Kegyelmes Uram, már annak is örülünk, hogy ügyünk érdekében, munkánkkal a magas kormány figyelmét és érdeklődését felkölhettük. De különösen nagy a mi örömünk, hogy kiállításunkat a magyar kormány képviselőjében a nagy Baross Gábornak egykori munkatársa és most méltó utódja, *Szterényi* József fogja megnyitni.

Legyen Nagyméltóságod szívből üdvözölve, Isten hozta körünkbe!

A válasz.

Az üdvözlő beszédekre *Szterényi* József államtitkár a következő szavakkal válaszolt:

Mélyen tisztelt uraim!

Mély hálával fogadom Zombor sz. kir. város közönségének és a Bács-Bodrog vármegyei háziipari szövetségnek szíves üdvözlését. A nagy munkát, melyre a társadalmi akció alakult, mi vagyunk hivatva kifejleszteni, de föltétlenül szükségünk van hozzá főleg a közönség pártfogására, mert e nélkül annak kifejlesztése lehetetlen.

Zombor város közönségének szónoka a lengő lobogókra hivatkozik, mint ünnepi díszre.

Legyen szabad azon véleményemnek kifejezést adnom, hogy a lobogókkal nem a külső fényt akarják jelezni, hanem annak tartalmát: a munkát akarják jelképezni. A lobogódísz azt akarja bemutatni, hogy a város közönsége és lakossága mily munkásságnak rakja le helylyel-közzel alapjait s nem azt, ami a munka nyomában van, a

BOROK: 1 liter

Diószegi 1 korona.

== Az üvegért 10 fillér vissza. ==
Badacsonyi 1.20 kor.

Kapható:

ifj. Heindlhofer Róbertnál
Zombor.

27-50-26

külsőséget. Viszont a háziipar szövetségének tisztelt szónoka a nap sugarainak lankadására utalt, amelyek az ország eme részére érve, talán csökkenő melegséget árasztanak.

Engedjék meg nekem, hogy arra utaljak, hogy a napsugarak áldásos hatása mindenüvé egyformán eljut, csak kellő értelemmel fel tudják fogni. Az egészséges test működését az egészséges vérkeringés jellemzi. Ha a vértágokban is egyenlően kering a vér, a vérkeringés állandósága biztosítva van. Ama meggyőződésben, hogy ezen helyzetet lelem fel itt, ismételtelen köszönöm a város közönségének fogadtatását.

Az államtitkár szavait hosszantartó, lelkes eljenzés követte. Majd hosszú kocsisorban megindult a menet a fellobogóztott utcákon keresztül a megyeházára. Az első négylovas kocsiban *Szterényi* József államtitkár és *Fernbach* Károly főispán ültek, a másodikban *Szury* Dénes miniszteri tanácsos és *Vojnits* István foglaltak helyet, a harmadikban *Sierbán* Miklós államjóságigazgató és *Alföldy* Árpád h. polgármester mentek.

A megnyitás.

Szterényi József államtitkár, a kíséretében érkezett előkelőségeket mintegy 500—600 főnyi tömeg várta a kiállítási termekben. Valamennyien az igaz elragadtatás hangján nyilatkoztak a kiállítás fényes sikere felett. Tüntető melegséggel és rajongó szeretettel vették körül annak megtéremtőjét és keresztülvívőjét, *Fernbach* Károlynét. Nem sablonos üdvözlések voltak az elhangzott gratulációk, mert az őszinte lelkesedés melege sugárzott ki azokból. A megnyitási ünnepélytől nagyon sokan távol maradtak, akik félték a szorongástól. Igazul volt, mert ott már több ember el sem fért volna, annyian voltak bezsufolyva.

Fernbach Károlyné átgondolt, szép beszéddel fogadta *Szterényi* József államtitkár. Minden szavából, minden gondolatából kiért az a meleg érdeklődés, amelylyel a rőghöz ragadt szegény népünk iránt viseltetik, az a rajongó lelkesedés, amelylyel helyzetük javításán munkálkodik.

Fernbach Károlyné üdvözlő beszéde.

Nagyméltóságú államtitkár ur!

Őszinte örömmel üdvözlöm Nagyméltóságodat e szerény háziipari kiállításunkban. Megjelenése becses bizonyítéka annak a meleg érdeklődésnek, amivel Magyarország hivatott vezetői minden oly mozgalommal szemben viseltetnek, melyek összefüggésben van nemzeti életünkkel. Ez a mi kis kiállításunk mindössze a mi vármegyénk népében nyugvó háziipari hajlandóságokat, erőket akarja bemutatni.

Mert nekünk is vannak ipari erőink, a mi népünknek is van ipari fontossága és megbocsáthatatlan bűn volna, ha az értelmes munka századában ezeket a szunyadó ipari energiákat életre nem keltenénk.

Bizonyos vágyakozó irigységgel gondolok a skót házi szövöszékekre, a weni „Werksätte“ kézimunkáira, melyek fényesen bizonyítják, hogy a gyári ipari termelés mellett, a kézimunka nemcsak hogy virágozhatik, hanem ebben az egyénileg emberi vonatkozások jutván kifejezésre, mindig csak ezek a munkák lesznek a legszebb, legnemesebb ipari termékek.

Ime, mi megmutatjuk, miféle ipari erők csirái élnek a lelkünkben. Mi tudunk egy keveset szőni, egy keveset himezni, egy keveset varrni, egy keveset faragni. A szerény

fűzfavessző hajlik a kezünk ereje nyomán, a nyers festék színei, a mi esetünkön — úgy tetszik — mintha ragyognának egy keveset; az aranyzál és a gyapjuszál meghajlik az akaratumknak és amikor a vastag ujjak alatt a plajbász naiv mintákat rajzol, úgy tetszik, mintha ennek a rajznak valamiféle köze volna a művészethez.

Nagyméltóságú államtitkár ur, nézze végig szeretettel és jóindulattal ezt a kiállítást! Egy szép és gazdag vármegye férfainak és asszonyainak munkája fog Nagyméltóságodra mosolyogni! Az otthon szeretete és ezzel együtt az öntudatlan hazaszeretet naivan ugyan, de őszintén ragyog le mindenről, amit látni fog.

Én azt gondolom, hogy a hazaszeretet a legtisztábban, a legszebben a *nemzeti munkában jut kifejezésre* és mi itt dolgozni akarunk és dolgozni fogunk. Mi is, a mi háziipari munkákkal — ezeknek a munkáknak lehetőleg magasra való fejlesztésével hozzá akarunk járulni ahhoz a nagy és nemes célhoz, melynek egyedüli tartalma: a magyar nemzet kulturális megerősítése. Adjon az Isten nekünk mindannyiunknak ehhez a nagy munkához erőt és kitartást!

Isten hozta államtitkár urat! Kérem, sziveskedjék a kiállítást megnyitni!

Zugó lelkesedéssel hangzott fel az orkányszerű tapsvihár a beszédre. Az eljenzésbe az államtitkár bekezdő szavai egészen elvesztek.

Szterényi beszéde.

Méltóságos Asszonyom!

Hölgyeim és Uraim!

Midőn a méltóságos asszonynak, mint a Bács-Bodrog vármegyei háziipar élhető lelkének imént elhangzott szép szavaira, a kereskedelmi miniszter önagyméltóságának nevében is válaszolok, méltóztassanak megengedni, hogy beszédem első szava a mélyen érzett hála legyen azon nemes küzdelemért, amellyel a Bács-Bodrog vármegyei háziipari kiállítást azon célból méltóztattak rendezni, hogy e föld lakóit, ezt a becsületes, szorgalmas és munkás népet a maga népművészetében istápoljuk s hogy a háziipar révén vármegyéjüket az ipari termelés tényezőjévé tegyék s ezáltal ennek a tulnyomólag földművelő népnek téli keresetforrást is nyújtsanak. Méltóságod hivatkozott Skócia háziiparára, amely az észak népei között honol. Én azt hiszem, hogy ha ugyanazon szívósság, ugyanaz a szeretet, ugyanaz a melegség nálunk is állandósulna a háziipar felkarolásában, amelyet amott tapasztalunk, s amelynek példáját emitt méltóztatnak adni, ugyanezt az eredményt elérhetnők mi is. Az Isten adta föld nádja, mely a kosár- és sásfonóipar remekét teremti meg, mely a magyar főiri és középosztály lakhelyeit ép úgy díszíthetné, mint ahogy ma, sajnos, tulnyomóan ama külföldi iparnak termékei díszítik. Amit háziiparunkra vonatkozólag említeni méltóztatott, hogy szebb himző ipara a külföldnek sinesen, valóban himző iparunk motívumainak eredetiségénél és technikájának kitünőségénél fogva Pozsony megyétől le egész Erdélyig a tökély oly fokára emelkedett, hogy a külföld himző ipara azt jeles mintául használva fel, utánozta, de nálunk — sajnos — kellő méltánylásra nem talál. A plajbász, amelyet Méltóságos asszonyom említett, ennek a háziipar terjesztésében fontos szerepet játszik. A népművészeti motívumok, amelyek egymagukban nem képesek hasznosítani a háziipari munkát, a maguk sok százados múltjával gazdag anyagot nyújtanak a művészetnek. Hogy a háziiparban haszonnal értékesíthetők lehessenek, át kell alakítani, a fokozott izlésnek megfelelővé kell tenni azokat, de úgy, hogy népművészeti karakterüket is megtartsák. A plajbász a művészet segítségére

hívásával megteremti ezeket a csodákat is: az eredetileg primitív magyar háziipart átalakítja megfelelő művészetté s ha a tú — amint említeni méltóztatott — a maga szorgos munkáját folytatja ott, ahol az iparművészeti feldolgozás kezdődik, akkor a gyengéd női kezek oly productumokat hoznak létre, melyek bent és kint egyaránt értékesek. A magyar háziipar fejlesztésének egy új stádiumába jutottunk — és mintha ez a szövetség egy megnyitó ünnepet kívánt volna rendezni ennek az akciónak küszöbén, melynek feladata szervezni a háziipart egyrészt művészi, másrészt kereskedelmi alapon, hogy értékesítését biztosíthassuk a piacokon. Ennek az országos mozgalomnak, amelynek természetes központja Budapest, melyből mint megannyi sugár indulnak ki számai megye- és vidék-szerre, eredménye csak akkor lehet, ha oly lelkesen karolják fel mindenütt, ahol annak talaja van, mint az Bácsmezeiben történik s virágozni fog, ha a hölgyek — minden ideálmusznak legnemesebbje — kezükbe veszik az ügyet és szervezik azzal a szeretettel, szívóssággal és kitartással, mely mindenben jellemzi akciójukat.

Engedje meg, hogy Kossuth Ferenc köszönetet tolmácsoljam Méltóságodnak és a vezérkarát képező tisztelt hölgyeknek eme nagy munkáért, melyet végeztek. Nem külső keretét jöttem nézni, hanem tartalmat keresni. Méltóztassanak meggyőződve lenni, hogy azt a tartalmat, melyet meggyőző változatos háziipara nyújt, tovább fogjuk fejleszteni az állam messzemenő támogatásával, áldozatkészségében elmenve a legmesszebb határig, építve arra az alapra, amelynek prelüdiám most ünnepeljük. Hála és köszönetem megegyezési kifejezésével a kiállítást megnyitom.

A kiállítás megtekintése.

A több izben eljenzéssel és helyesléssel megszakított beszéd elhangzása után *Fernbach* Károlyné, valamint *Fernbach* Károly főispán és *Krump* Vilmos kiállítási titkár kalauzálása mellett az államtitkár és a kíséretében érkezett előkelőségek megtekintették a kiállítást, amely alatt *Szarvady* és *Perjessy* a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnöke és titkára szakszerű felvilágosításokat adtak az államtitkárnak.

Hosszabb ideig időzött az államtitkár és kísérete a népipari készítményeknél különösen megnyerte tetszésüket Ósztapár, Ópalánka, Liliomos, Dunagálos, Ószivác stb. községek tyilim tárgyai Paesér, Óverbász aranyhímzésű, arany- és ezüst kivarrásu mellényei, női- és férfi ingei, a pirosi dísz-törülközők, a zombori és megyei kézimunkák közül a esetneki csipke készítmények, ifj. Kovács Gyuláné Kossuthfalvai, valamint özv. Nyári Pálné ajour munkái és Pilaszanovits Józsefné mesteri horgolásai. Baja és Szabadka városok remek kollektív gyűjteményei. Elragadtatással nyilatkozott a sokac szoba szép és izléses összeállításán, amelyért *Gubicza* Kálmán áll. elemi iskolai igazgatónak külön is elismerését nyilvánította. Érdeklődést tanúsított a kulai posztó-, kalap- és szallaggyárak iránt, a gyár jelenvolt vezetőit további szorgalomra és kitartásra buzdította.

Majd Spitzer Sándor zombori kereskedőnek fejezte ki elismerését a gyönyörű kiállítású női himzett kelengyékért és asztalneműekért. A női kelengyék mind háziipari készítmények, amelyeket jobbára zombori, valamint a környékbeli és a szomszédos megyebeli női munkások állítottak elő. Ugyaneb-

BÁCSKA GYÖNGYE

129—50—1

a legjobb és legkellemesebb **kristálytisztasavanyuvíz** és a mellett igen olesó: **kis üveg 1/2 lit. 4 krajcár, nagy üveg 7 krajcár.**

Házhoz szállítja „Az angyal gyógyszerár”, ahová a rendeléseket kéri

Illin Dezső és Tsa.
Telefon 12. szám.

ben a teremben foglal helyet Fenyvesi Sarolta női füzőgyűjteménye, amely szintén dícséretet kapott. Az iparművészeti tárgyak közül feltűnést keltenek izléses és művészi kiállításukkal dr. *Knézyne Frey* Ella és tanítványai Bászler Anouska, Schwerer Margit munkái, valamint Wámoscher Aronné és Fernbach Jánosné, Popp Györgyné, Halász Gyuláné szmirna szőnyegek, Köbling bajai műlakatos izléses vertvas készítményei, Husvéth Károly zombori III. gimnázista, Király Lajos rajztanár tanítványának remek alkotása és természet után mintázott agyag- és gipsz szobrai és Ruman Pál kiváló művészi érzékről és ügyességről tanuskodó relief képei és a Bács-Bodrog vármegyei szövetkezetek gyűjteményei, valamint az apatini kosárfonók izléses szép vessző- és gyékényfonatai.

Fernbach Károlyné Sztéryni államtitkárnak azért, hogy vármegyénk szőrény kiállításának megtekintésére országos gondjai közepette egy napot szakított, köszönetet mondott, amely után az államtitkár a kiállítási termeket zajos éljenzés közben elhagyta.

A bankett.

Délután fél 2 órakor az államtitkár és a vendégek tiszteletére bankett volt. A városháza gyönyörűen felszerelt nagytermében megtartott banketten közel kétszázan vettek részt.

Az első felköszöntőt *Fernbach* Károly főispán mondotta a királynak.

A főispán felköszöntője.

Nagyméltóságú államtitkár ur!

Kegyelmes uram!

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Ma az eredményes munka diadalát ünnepezzük. Tettekből bizonyítjuk be szeretett vármegyénk hazafiságát; Bács-Bodrog vármegye Tulipán Házipar Szövetsége egy kiállítás keretében mutatja be anyavármegyénk háziipari dolgait. A háziipar fejlesztésével karöltve jár a nép vagyondúsága s ezzel szeretett hazánk gazdagsága. Önálló, független csak az a nemzet lehet, amely emetényezők kifejlesztésével erre való jogosultságát bebizonyítja. Így tehát mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, minden magyar honpolgárnak szent kötelessége, hogy munkálkodjék, szeretett hazánk erejét szaporítsa. A mai munka-ünnepélyen, mikor itt a fehér asztal mellett összejöttünk, mi sem természetesebb, mint hogy első sorban is érzésünkkel és szívünkkel alkotmányos urunk öfelsége felé forduljunk, akinek viszontagságos viszonyok között vezéreszilága a kötelességtudás és munka volt. Emelem poharamat öfelsége I. Ferenc József apostoli királyunkra, az Isten öt sokáig éltesse!

A beszédet lelkes éljenzés követte. Utána *Baloghy* Ernő országgyűlési képviselő a következő beszéddel köszöntötte fel az államtitkárt:

Baloghy felköszöntője.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Azt a csodálatos haladást, amelynek napjait ma éljük, Herbert Spencer a fejlődő erők és a fejlődést megakadályozó erők viszonyával magyarázza meg. Szerinte ugyanis amíg a fejlődő, mozgó erők kettős arányban nagyobbodnak, a fejlődés akadályai kettős arányban omlanak le. Ez a processzus okozta azt a gyors haladást minden téren, ipari téren is, úgy hogy a jelen század és mult század haladása többet produkált, mint az összes előzők együttvéve. Ugyan micsoda hely jut a haladásban Magyarországnak? Az országok, a népek gazdagsága és jóléte nem függ területük nagyságától és népük számától. A nagyhatalmi állás egymagában nem jelent boldogságot és megelégedést. Ott van a kis Németalföld, Luxemburg, Svájc. Egyik sem nagy hatalom s mégis a jólét tanúi.

Mi egy kicsit hátra vagyunk. Létünkért kellett küzdenünk, ez volt mindennapi kenyerünk. A mi megerősödésünket megakadályozták, de részben magunk is okai vagyunk, még pedig azért, mert a magyar ember veleszületett természeténél és vérmérsékleténél fogva sokkal jobban szerette a közjogi disputákat, mint gazdasági érdekeit. Kézen fektet egy megoldás. Ausztria legyen ipari és kereskedelmi állam, Magyarország mezőgazdasági. Így majd egymást kiegészítjük. Ez a kiegészítés jól ütött ki Ausztriára nézve, de hogy mi mennyire jutottunk, nem kell bővebben illusztrálnom. Erős, nagy adófizetői lettünk Ausztriának anélkül, hogy a magunk sorsán bármi lényegest váltóztattunk volna. A kölcsönös kiegészítésnek teóriája különben is egy túlhaladott elv. Arról az országról, amelyről azt mondják, hogy mezőgazdasági állam, nem mondanak jót. Nem kapott még erőre, nem fejlődött ki népének leleményessége, munkaképessége, úgy ahogy azt a modern haladás megkívánja. Ez nem mehet így tovább. Én azt hiszem, hogy Magyarország, amelynek van földje, bányája, állattenyésztése, pompás feórája, faunája, a természet ezen országnak maga kínálja az anyagi eszközöket, a népben rejlő őserők pedig azokat a szellemi eszközöket, amelyek szükségesek, hogy Magyarország gazdasági jólétnek képét mutassa.

Ne inzisztáljunk annál a tételnél, hogy előbb kell-e kivívunk Magyarország függetlenségét és akkor következik majd be a gazdasági függetlenség, vagy előbb a gazdaságot és azután magától jön az állam függetlensége. A sok doktrinálizmus nem használ. Nekem az a nézetem, hogy mind a kettőért kell küzdenünk modern nemzeti munkával. Kezdve a kisbírótól fel az államtitkárig és miniszterig, mindenki tegye meg a kötelességét, mindenki álljon helyt azon a pozíción, amelyre őt helyezték, ez a legbiztosabb útja a gazdasági és állami függetlenségnek. Erőssé, munkaképessé kell tenni a társadalmi organizmusnak minden réteget.

Én tudom, hogy Magyarország modern kulturális állammá való berendezésének sok speciális akadálya is van. Először számba kell azt vennünk, hogy Magyarország vagyona ma még jórészt mezőgazdaságunkban fekszik, amelyből az következik, hogy túlzó iparfejlesztési politikát követnünk nem szabad. Ennek kapcsolatban kell lenni a mezőgazdasággal. Itt eszembe jutnak gróf Széchenyi szavai — talán még ma is aktuálisak —: az anyagi és ipari mozgalmaknál azt a sorrendet kell megtartani, amely a szomszédnak érdekeit legkevésbé veszélyezteti, úgy hogy megerősödve és gyarapodva a netaláni összeközösítésnél se legyünk vesztesek.

Azonkívül ne felejtjük el azt, hogy népünknek ipari erejét és érzékét, ami már megvan, szakképzés által növelni kell, mert különben oly fába vágjuk a fejszénkei, melyet nem tudunk majd kettéhasítani, hanem a fejsze török el.

Nem szabad elfeledkeznünk azon távol-ságról, mely bennünket a nagyipari nemzetektől elválaszt. Nehogy erőnket tulbeesüljünk! De még sem szabad elfeledkeznünk arról sem, hogy Marhegnál és Brucknál nincs a világ vége és nem lesz a világ vége még 1917 után sem és hogy ezzel a világgal, amely ott kezdődik, nekünk számolni kell az uralkodó közösségénél és azon közjogi kapcsolatnál fogva, amelyben a szomszéd állammal vagyunk.

Bármit mondjanak is a lefolyt két év eredményeiről, egy bizonyos az, hogy a nemzeti érzésnek erupciójával együtt nemzeti életünknek transzformációjához is elérkeztünk. Méltóztatnak észrevenni azt az aktivitást, azt az akciót, amely közöttünk él. Az emberek kezdenek jobban, mint valaha, gazdasági érdekek és kérdések iránt érdeklődni. Forr minden. És a kibontakozás körvonalai már látszanak. Itt vannak köztünk, velünk, bennünk.

Talán nem lesz érdektelen, — és szíves elnézésüket kérem, ha talán hosszabbra nyult beszédem, mint ahogy szándékoztam, — ennek a gazdasági mozgalomnak két irányára reátérni. A nemzetgazdasági liberalizmus kora

szerintem lejárt. Ennek tétele az, hogy a küzdelemben az erőse a jog. Az erős győzze le a gyengébbet, ezt nem szabad megakadályozni, tehát az állam szerepe gazdasági tekintetben passzív, aktívebe avatkozik bele. Ezzel a gazdasági liberalizmussal szemben először a társadalom, a nagyobb rétegek fejtettek ki ellentállást, mondván, hogy ez az ő kizsárolásukat jelenti.

Megkezdődött az angol trades unionok rendezett sorokban való felvonulása. Eltekintve azoktól az anarchisztikus és utópisztikus tettektől, amelyekről nem akarok szólni, ezt az alulról jövő mozgalmat az állam már nem negligálhatta és így a passzív szerepből átesapott az aktív szerepbe. Ma már abból a bizonyos szociális esepből, amelyről Bismark beszélt, nagyon sok kell. Két irány van, amely jellemzi ezt az új mozgalmat, egyrészt nagyszabású állami támogatás, másrészt a társadalmi szervezet öntevékenysége. Ezen két iránynak vállvetett tevékenysége viszi előre az országot. Ezen gondolatok forognak az én agyamban ma a zombori háziipari kiállításán. Az öntevékenység megnyilvánul abban az erőben, amely ezt a kiállítást létre hozta, az állam érdeklődése pedig megnyilvánul a nagyméltóságú államtitkár ur megjelenésében.

Nem valami nagy ipari erupció ez a mai ünnepély, mindössze a szunnyadó erők felébredése. Nem szabad ezt kicsinyelnünk, a sorrend is ez, ott kell kezdenünk, ahol lehet. Nem szabad kicsinyelnünk, mert bármennyi gyárnak bármennyi kéménye fog füstölni, a kedves háziipart leszorítani nem tudja. A nagy humanisták, Ruskin hangos szóval agitálnak a háziipar mellett. Nemesak azért, mert ez szebben biztosítja az existenciát, hanem kedves, lelkes, hogy ne mondjam, szeretetteljes viszonyt teremt eladó és vevő között és így emberszeretet jegyében élve, az embereket ez a háziipar egymáshoz közelebb hozza.

Mellőzünk ma minden frázist. Nem ille- nek a frázisok a mai naphoz és a nagyméltóságú államtitkár ur személyéhez, kinek egész élete csupa cselekedet, csupa tett. Én üdvözlöm az államtitkár urat, akinek Magyarország gazdasági államává való rekonstruálásában régtől fogva nagy része van, és még nagyobb része lesz a jövőben és akiről az a szálló ige járja már, hogy a vele töltött fél óra sokkal több szellemi hasznot és élvezetet ígér azoknak, akik vele együtt vannak, mintha egy egész könyvtárt olvasnak át.

Erezze magát körülünkben olyan jól, amilyen szeretettel fogadják és olykor-olykor emlékezzék meg Bácsmezeiről is. A nagyméltóságú államtitkár ur éljen!

A felköszöntőre *Sztéryni* József államtitkár a következő beszéddel válaszolt, amelynek végén *Fernbach* Károlynét éltette.

Sztéryni válasza.

Hölgyeim és uraim! Tisztelt barátom *Baloghy* Ernő képviselő ur igen érdekes fejtegetései alapjául egy tételt állított fel, amely tételhez, viszonzásul az ő szíves üdvözlésére, szintén néhány gondolatot fűzök.

A tétel, melyet felállított, abban össz-pontosul, hogy az európai államok és nemzetek nagy sorozatában ha meg akarjuk állani a magunk helyét mint állam és nemzet, úgy a modern nemzeti munka alapjára kell helyezkednünk, a modern munka eszközeivel vivni ki azt a helyet, amely minket megillet, amelyet magunk számára biztosítani akarunk s biztosítanunk kell.

Minden államot és nemzetet a nemzetek versenyében csak az a hely illet meg, amelyet munkájával önmagának biztosít, amelyet a nemzetközi versenyben magának kivív, a nemzetközi versenyben pedig az a legerősebb, ki dolgozik.

Tisztelt barátom ebben a fejtegetésében bizonyos visszás állapotra utal. Abban az évszázados közjogi harcban, amelyet állami létünkért folytatnunk kellett, amelyet nemzeti önállóságunk érdekében századokon át megvívunk, abban a küzdelemben, amely nálunk századokon át az állami önállóság megtartásáért vagy kiküzdéséért mind a mai

napig tart, bár közjogilag felemelő, távol sem állunk még ott, ahol állanunk kellene, — de állami önállóságunkat ki fogjuk vivni alkotmányos eszközökkel, alkotmányos uton. Sajnos, gazdasági téren az elmáradottságnak oly jeleivel találkozunk, amely — helyesen mondta tisztelt barátom — állami önállóságunknak egyenes akadályai.

S ha reáutalunk a kis államokra, amelyeket én nagyoknak nevezek: Svájcra, Belgiumra, mi az oka mégis annak, hogy azok a kultúra oly magas fokára fel tudtak emelkedni. Az hogy az egyoldalú gazdasági rendszerről át tudtak térni a többoldalú gazdasági rendszerre.

A kis Hollandiára utalt, mely mesterséges fejlődésével az ipart és kereskedelmet arra a fokra tudta emelni, amely ma az állami lét legszilárdabb alapjává lett.

Még saját hazánkban sem vagyunk tisztában azzal, hogy erős ipar és kereskedelem nélkül állami vagyonosodás képtelen dolog, nemcsak azért, mert a kellő időben jövő eső és napsugár nem lehet bizni egy állam és nemzet anyagi és kulturális erejét, de meg azon másik tétel miatt is, hogy bármennyire fejlesszük a mezőgazdaságunkat, maga a mezőgazdaság nem képes egymaga szolgáltatni ama eszközöket az állam számára, amelyek anyagi és kulturális fejlődéséhez feltétlenül szükségesek.

Ha Magyarország a maga állami szükségletének túlnyomó részét kénytelen más-honnan beszerezni, az egész földművelés tönkre mehet. A földművelés pedig ma már elérkezett ama határhoz, amely már több terhet el nem bír.

Ha a földművelés korlátolt is, az ipar és kereskedelem az az alap, amely szükségletét még mindig kielégítheti s a vagyonosodást a legtermészetesebben biztosíthatja.

Sajnos, hogy abban a nagy forrongásban, amelyre Balogh utalt, gyakran találunk egyoldalúsággal még mindig, mely abban összpontosul, hogy kizárólag agrár politikát kell Magyarországnak folytatnia, hogy a maga természetadta feladatait megoldhassa.

Az a kormányzat, az az álladalom, amely Magyarországon mezőgazdaságellenes vagy agrárellenes politikát folytatna, az öngyilkos politikát folytat.

De az a kormányzat, amely a kor parancsoló szavait fel nem fogja, amely az állam szükségleteit fel nem ismerve, fedezeti módjait elhanyagolja s tisztán agrár politikában keresi a fejlődés útját, az önmagától omlik össze.

Nekünk olyan erős agrár politikát kell követnünk, amely a mezőgazdaságnak és földművelésnek és összes mellékágazatainak támogatást nyújt.

De ugyanakkor, amidőn a mezőgazdaságot a legmesszebbmenő módon istápoljuk, Hollandia példájára meg kell hoznunk minden áldozatot arra, hogy az ipar és kereskedelem megteremtessék, fejlesszessék észszerűen, tervszerűen, következetesen, hogy akkor, amidőn az új mezőgazdasági berendezés korszaka elérkezik, mert elérkezni fog, akkor már oly szilárdan álljon, melyet gazdasági harc többé meg nem ingathat.

Oly korszakot élünk, amely a gazdasági evolúció korszaka, de egyúttal a politikáé is.

A helyzet, amelyben vagyunk, valljuk meg nyíltan, nem természetes. A helyzet, amelyben ma Magyarország áll gazdaságilag, az átalakulás korszaka.

Az átalakulást ebben a tekintetben, most, a békés munka idején kell megalapoznunk, hogy iparunk, kereskedelmünk, mezőgazdaságunk erőteljesen fejlődjék.

Elő kell készítenünk egy nagy átalakítást, amelyet az önálló vámterület természetesen magával fog hozni.

De ez az átalakulás csak akkor lesz helyes módon előkészíthető és arra egészséges alapokon csak akkor fogunk rátérhetni, ha politikai életünk nem természetes alakulatát is kellően megváltoztathatjuk.

Forr minden, a levegőben mintha valami mozogna; valami izgatottságban tartja a lelkeket, valami lenyűgözve tartja az erő-

ket. Az erőnek fel kell szabadulni a köz érdekében, az ország érdekében (éljenzés és taps) kell megkeresni azt, ami egybetartozik, hogy a nemzet a maga nagy feladatát megoldhassa már a közel jövőben, úgy amint azt a nemzeti érdekek megkívánják.

A gazdasági átalakulásnak elő kell készíteni a politikai átalakulást.

Én hiszem, én bízom benne, hogy ama vezérek, kik hivatják a királyt, a nemzet bizalmából az ország ügyeit intézni, — ama rendíthetetlen bizalommal fogja, amellyel az országban találkoznak, ama súlyos felelősséggel, amellyel tartoznak, — *félre fognak tenni mindent, ami a további elválasztásra alkalmas és keresni fogják mind azt, ami minket egy táborba való csoportosulásra hoz.* (Éljenzés.)

Az egyedüli, ami a politikai átalakulást is előidézheti, az a modern nemzeti munka, amelyre tisztelt barátom rámutatott, nemcsak gazdasági, de politikai téren is.

Az önzetlen munka, amely a nemzet számára iparkodik talajt teremteni, a modern nemzeti munka, amely ismerve az országot, a nemzet szükségleteit, megtagadja önmagát is, ha kell csak azért, hogy nemzetét hivebben szolgálja.

A céltudatos munkával találkozunk ma itt is, amidőn önök a helyes alapot megtalálva, ott kezdtek építeni, ahol a köműves is, az alapon.

A gyári ipar mellett megállhat a háziipar is más vonatkozásban, a gyári nem pusztítja el a kézit, hanem új és új termékeket biztosít. A társadalmi és politikai életben a természetes fejlődés rendjét mindenki megtalálja, megtalálja a maga munkakörét és ha mindenki teljesíti a maga feladatát és kötelességeit, akkor alakul ki az harmonia, amely majd a független nemzeti Magyarországnak jut kifejezésre. — Ennek rakta le itt első alapját a főispánné Ömeltősága, kinek egészségére ürítem poharam. (Hosszan tartó élénk éljenzés és taps.)

Felköszöntöket mondtak még Günther Ferenc, Sirbán Miklós, Rácz Soma, Szondy Matyás és Szüry Dénes.

A bankett után, mely négy óra tájban ért véget, az államtitkár és kísérete *Fernbach* Károly főispánnal vizitelt.

Szterényi a délutáni fél öt órai vonattal utazott el Zomborból.

Népünnepély. Folyó hó 10-én, vasárnap d. u. 1/2 órára, a város ház kis tanácstermében, *Fernbach* Károlyné, a háziipar-kiállítás rendezőségének elnöke, értekezletet hívott egybe, hogy a május 17-én tartandó népünnepély teendőit megbeszéljék. Jelen voltak: *Fernbach* Károlyné elnökle mellett *Alföldy* Gedeonné, dr. *Bruck* Árminné, dr. *Csernyus* Pálné, *Eperjessy* Béláné, *Halász* Gyuláné, dr. *Németh* Arthurné, *Popp* Györgyné, *Preszly* Istvánné, *Rittinger* Antalné, *Scherer* Rudolfné, *Szabó* Lászlóné, *Sztrilich* Zsigáné, *Trischler* Gyuláné, *Vukicsevits* Katinka, *Wundszám* Ida urhölgyek.

Elhatározta az értekezlet, hogy az Erzsébet-ligetben, a népünnep helyén, két korezmárost és két cukrászt helyez el. Állít egy pezsgős sátor, melyben a pezsgő árusítását urhölgyek vállalják magukra. Külön konfetti-sátor lesz, ahonnan szép leányok raja viszi szét és árusítja a konfettit.

A sorsolás és a kisorsolandó tárgyak részére ugyancsak egy sátor állítanak s a sorsjegyek árusítását is hölgyek végzik. A sátrakat mind lombokkal díszítik. A zenét fuvózenekar és cigány fogja szolgáltatni. A rendezőség gondoskodik népmulatságról is: lesz póznamászás, zsákbanfutás, körhinta stb. Az Erzsébet-liget bejáratainál 5 pénztár lesz fölállítva. A népünnepély d. u. 3 órakor kezdődik. A tárgyak kisorsolása d. u. 6 órakor lesz. Egy sorsjegy ára 30 fillér, a nyerevények értéke 2000 korona.

Bérletjegyek. A kiállításra három koronás bérletjegyek is kaphatók, melyek a kiállítási irodában válthatók. E

bérletjegyek a kiállítás egész tartamára érvényesek.

Kérelem. A háziipar-kiállítás vezetősége *f. évi május hó 17-én*, az Erzsébet-ligetben tárgysorsjátékkal egybekötött nagy népünnepélyt óhajt rendezni. A népünnepélyre a belépődíj 30 fillér lesz. Egy tárgysorsjegy árát is 30 fillérben állapította meg a rendezőség. A rendezőség ezúton kéri fel a közönséget, hogy a tárgysorsjátékhoz adományaikkal szíveskedjenek hozzájárulni. *A sorsjátékot illető küldemények május hó 15-ig Tomesányi Aladár közleg. kiadóhoz* (Zombor, vármegyeház) küldendők. A jótékony célra való tekintettel a legkisebb adomány is köszönettel fogadtatik és a hírlapokban nyugtázva lesz. — Elfogadtatnak élő állatok is, mint szamarak, kecskék, juhok, borjúk, csikók, különféle fajú tyukok, kaesák, libák, kutyák, fürjek, foglyok, kanárik, fülemülék, gerlicék, galambok, nyulak; elfogadtatnak bármiféle csekély adományok, amely adományok ugyancsak *május hó 15-ig* irásbelileg *Fernbach* Károlyné ömeltőságához Zombor levélben jelentendők be és a felajánlott állatok ugyancsak *Fernbach* Károlyné ömeltősága házához Rákóczi-ut 19. szám alá a sorshuzás napján reggel 9 óráig beszállítandók. Eddig adományokat jeleztek: *Sztrilich* Zsigmond egy szamarat, *Falcione* Lajos egy yorkshierei malacot és egy fehér orpington kakast, *Fernbach* Károlyné egy emdeni gunárt, *Fernbach* Károly egy göbét, dr. *Csernyus* Pál egy kecskét, *Fernbach* Mártuska egy törpe kakast, *Schlieszer* Sándorné egy csipkegyűjteményt, *Schön* Adolf könyvkereskedő cég 10 darab japán kakast, 10 darab japán csirkét és 10 szájharmonikát, *Bittermann* Sándor levélpapír horitékkel, *Ugy* Mihály egy cserép konyhakészlet, dr. *Kossa* Miklós egy drb 4 hónapos foxterrier kölyköt, *Kekezovich* Aranka és *Piroska* 1—1 fayance vázát, *Szalay* Zsigmond (Gádor) egy pár 6 hónapos belga nyulat, dr. *Radványné* Ruttkay Emma egy drb husverőt, 20 méter csipkét és *Molnár* Ferenc az „Ördög“ című színművét, *Bertolino* Sándorné „Az Ujság“ albumát, *Alföldy* Tibor két fehér nyulat, *Wámoseher* Áronné egy bárányt, *Ambrozovits* Emilia egy gyümölcsös tálat és egy tortalapot, *Alföldy* Gedeonné zöld bársony asztalközépet (point-lace) munka, egy drb kinaezüst befőttes tálcát, *Gyurisits* György és felesége egy gyermekjátékot (sörös hordó kocsi) és 2 drb szobrot, dr. *Danninger* Adámné egy álló toalette tükröt és két drb nagyobb szobrot, *Poeskayné* Bunyi Berta 1 drb gyümölcsös tálat, 1 hamutartót, *Sztankovits* Györgyné egy darab majolika gyümölcskészlet és egy drb üvegesizma söröskriglit, 1 drb diszúveget, *Mikó* Mariska egy drb üveg aranyhaltartót, *Hauke* Imre a sorsjáték tárgyai beszerzésére 10 kor., *Vojnits* Ilonka egy szőlőmosót, *Abelesz* Zsófia 2 könyvet, *Szabó* Lászlóné fűszertartó készlet, 2 virágtartó, dr. *Huber* Józsefné 1 vizeskancsó 6 pohárral, *Popp* György 10 üveg bort, *Popovits* Aurélné 1 vizeskancsót, *Falcione* Blanka egy tálcakendőt, dr. *Buják* Józsefné 4 drb fayance falidiszt, dr. *Bruck* Árminné 6 üveg bort és 4 drb különféle fayance asztaldiszt, *Eperjessy* Béláné 1 drb gyümölcsöstálat és egy tortalapot, *Wundszám* Ida egy tortalapot és egy virágvázát, *Kollár* József könyvkereskedő 10 drb különféle tárgyat, *Körmendy* Gyuláné (Nemesmilitics) 1 drb zsák, 1 drb 8 személyes abroszt, 8 drb szalvétát, 3 drb törülközőt, 3 drb pohárruha, 3 drb tányérruha, 3 drb konyharuha, 1 drb eselédabrosz, 1 drb eselédlepedő, 1 drb házicénnát, *Sztipits* Alföldy Mária egy vörös boros pohár alá való tálcát, *Trischler* Gyuláné egy fayance tála és egy szőlőmosót, dr. *Buják* Józsefné 4 drb falidiszt, *Falcione* Blanka tálcakendőt, dr. *Bruck* Árminné 6 üveg bort, *Popp* Györgyné 1 zsebkeendőtartót és 1 gyümölcsös tálcát, *Szondy* Mátyásné 1 vázát és 2 nyulat, dr. *Mayer* Nándor 2 purelit, *Kockár* Zsigmond 1 drb 1 éves bikát, dr. *Csernyus* Pálné 1 fűszertartó készletet, *Pein* Zsófia Deryne 1 drb török kakas. A leányszakosztály ajándékképpen *Jovánovits* Leona urleány útján a következő tárgyak érkeztek: *Csihás* Erzsike és *Lussy* 1 hollandi baba, 1

állvány, 1 nesseser, Vértesi Adrienne 2 szobor, 1 japán legyező, 1 hajó, 1 csecse-bece, Freund Elza 1 porcellán dísz tárgy, Kozkár Adrienne 1 váza, Hajnal Ida 1 himzett asztalközép, Horvátovits Margit 2 szobor, 4 csecse-bece, Mayerovits Jolán 2 hamutálcá, 2 váza, Mayer Riza 2 jux-tárgy, 1 szobor, Halász Magda 1 emlékkönyv, Szilágy Erzsike és Ilonka 1 szőlőmosó, 1 váza, Gehring Lenke és Mici 2 szobor, Rátkó Ilonka 1 doboz levélpapír, Jovánovits Leona 1 eukortartó, 2 virágtartó, 1 üvegtál, Kende mérnökne 1 csecse-bece, Pekánovits Mici 1 kép, Purmann Aranka 1 pár pávagalamb, Kaich Erzsike 1 fehér gerle, Pekánovits Katica virágváza kézi festés, Szondy Pista 25 drb szalfaladét, Rittinger Antalné egy sörös készletet, özv. Csíhás Benőné 3 drb váza, Diener János 1 törpe kakas és tyukot, Schlieszer Sándor egy szövött vadaskép a XV. századból, özv. Körmendy Imréné 37 drb különféle trefás tárgyat, Stverteczky Ilonka egy vizeskanecót, Jorich Irénke 2 vázát, Scherer Rezsőné két drb falitányért, Obláth Erzsike 1 drb porcellánkosarat, Matzitz Gusztávné 1 vizeskanecó és 6 drb gyümölcsös tányért ajándékozott. Az adományokért a kiállítás rendezőse ezúton is köszönetet mond.

H I R E K.

A szabadkai törvényszék új elnöke. A király dr. Dekker Gyula ítélőtáblai bíró címmel és jelleggel felruházott szabadkai járásbíró a szabadkai törvényszék elnökévé nevezte ki. Az új elnök életrajzi adatait a következőkben közöljük: Dr. Dekker Gyula 1857. július 11-én született Zomborban. Középszkoláit Zomborban, a jogot a budapesti egyetemen végezte. 1881. augusztus 1-én lépett az állam szolgálatába. Díjtalan joggyakornoknak nevezte ki a zombori törvényszékhez. 1883-ban a kulai járásbíróhoz aljegyzőnek nevezett ki és mint aljegyző tette le szigorlatait és az ügyvédi vizsgát is 1886. év elején. Ugyanez év szeptemberében zombori kir. alügyész lett, majd három esztendő múlva Pancsovára törvényszéki bírónak neveztetett ki. 1891-ben helyezték át a szabadkai törvényszékhez és még ugyanezen esztendő decemberében a szabadkai járásbíró vezetőjének nevezte ki a király. Dr. Dekker Gyula már 17 esztendeje vezeti a szabadkai járásbíróskodást s ebben a minőségében 1889-ben a kir. táblai bírói címmel és jelleggel tüntette ki a király, most pedig a szabadkai törvényszék elnöki székét foglalja el.

Adomány. A Bács-Bodrog vármegyei háziipar kiállítás költségeinek fedezéséhez Fejér Gyula és Szemző Gyula 100—100 koronával, Janovich Gyuláné 10 koronával járultak hozzá.

Hivatal vizsgálat Kathonay Domonkos esz. és kir. kamarás, belügyminiszteri titkár e hó 6-án vizsgálta meg Kunbaján az anyakönyveket, mely vizsgálat befejeztével úgy Egger János községi jegyző és anyakönyvvezetőnek, mint Horváth Béla segédjegyző, anyakönyvvezető helyettesnek elismerését fejezte ki a pontos és lelkiismeretes buzgósággal vezetett anyakönyvi munkájuk felett.

Iskolalátogatás. Péter János fővárosi II. kerületi felső kereskedelmi iskolai igazgató az ipar- és kereskedelmi oktatási tanács kiküldöttjeként a múlt héten hivatalosan meglátogatta az újvidéki felső keresk. iskolát, hogy a tanítás menetét megvizsgálja és első sorban a földrajz tanításának eredményéről meggyőződjen. A hivatalos kiküldött a tapasztaltak felett teljes elismerését fejezte ki.

Halálozás. Raffay Ferenc, a Bácsmezei Agrártakarékpenztár érdemes főkönyvelője vasárnap Budapesten elhunyt. A tehetséges és fiatal, köztisztelőben álló főkönyvelő műtétnek vetette magát alá, azonban a következményeket elviselni már gyenge volt. A részvét általában megnyilvánult fiatal felesége és családja iránt.

Műkedvelő előadás. A esantavéri műkedvelő ifjuság június hó 7-én pünkösd napján színelőadással egybekötött nyári mulatságot rendez. Színekerül a Vén bakancsos és fia a huszár című népszínmű.

Bucsubankett. Szép, megható és imponáló módon bucsuzott el Kula és a kulai járás intelligens közönsége Sztrilich Béla főszolgabírótól. Erdemeinek elismerésül és gyenge honorálásul tekintjük azt a bankettet, melyet tegnap délben a távozó főszolgabíró tiszteletére Kula és a járás közönségének nagy érdeklődése mellett a Hockstock-féle vendéglőben rendeztek és amelyen mintegy 200-an vettek részt. A rendkívüli érdeklődés mindenestre méltó is volt ahhoz a férfihoz, akit a megtiszteltetés illetett; de nem tuzunk, midőn azt állítjuk, hogy az érdeklődés sokkal nagyobb lett volna, ha arra a közönség figyelmét korábban felhívták volna. Így csak ugyiszólván a tizenkettedik órában indult meg a bucsubankett érdekében a mozgalom, amely minden várakozást felülmúló eredménnyel járt. A bankett menüje a következő volt: 1. ragout leves, 2. vesepecsenye savanyu mártással, 3. turós- és megyes-rétes, 4. borju-, bárány- és malacsült, 5. sajt, 6. feketekávé. A harmadik fogásnál Boberity Milán gör.-kel. lelkes nagyhatású felkészítőben bucsuzott el Kula közönsége nevében a távozó főszolgabírótól, akit mint az önzetlen, fáradhatatlan és kitartóan munkás tisztviselőt mintaképpét ünneplte. Utána Wagner György uverbácsi községi jegyző a járás jegyzői karának nevében mondott mely érzéstől áthatott felkészítő Sztrilich Béla főszolgabíróra, akit még Berkovits Rezső selyemszalaggyáros is igen szép és tartalmas felkészítőben ünneplte. Mindezen felkészítőkre Sztrilich Béla mely meghatótságtól rezgő hangon, de a szív legnemesebb érzelmeitől áthatott, gyönyörű beszéddel mondott köszönetet és poharát Kula és járása közönségének boldogulására emelte. Dr. Ott Ferenc kulai ügyvéd Ferbach Károly főispánt éltette lelkes felkészítőjével. A felkészítőnek hosszú sora következett ezután még s az asztalontásra csak négy óra felé került a sor, de a nagy és díszes ünneplő közönség még ezután is sokáig együtt maradt és lelkesen ünneplte Sztrilich Béla főszolgabíró.

Intézet bemutatás. A zombori katolikus legényegyesület f. évi május hó 10-én délelőtt 11 órakor tartotta új székházában első választmányi ülést s ez alkalommal bemutatta az intézetet a nagy közönségnek is. A jelenvoltakat valósággal meglepte a legények otthonának modern kényelmű berendezése. A szobák négy-négy és hat-hat legény számára nyújtanak hajlékot. Minden szobában asztal, szék, minden egyes lakó részére külön ágy és ruhaszékény, villamos világítás és falba illesztett közös mosdó medence vízvezetékkel. Husz filléért fürdőt is vehetnek. Az olvasó- és játéktérben 11-ig olvashatnak és szórakozhatnak. Az ellátás mesés olesó.

Installáció Vaskuton. Scherer Ferenc, vaskuti plébánost vasárnap iktatta be ünnepelesen hivatalába dr. Hoffmann Károly kalocsai apátkanonok. Az ünnepi istentiszteleten előbb Hoffmann Károly dr. tartott németül kiváló szónoki tehetségre valló magas beszédet, miközben az új plébánosnak átadta a szent könyveket s a templom kulcsait. Majd Kiss János esperes fejtegette magyarul és bunyevácul a nap jelentőségét. Végül maga a plébános lépett a szöszökre s mindhárom nyelven üdvözölte mint installált plébános először híveit. — Az istentisztelet után az plébános vendégszerető házában lakoma volt.

Játék a halállal. Apatinban Lengyel József tizennégy éves halászinás vasárnap az egyik dunai vizimalom nagy kerekének küllői közé ült, hogy egyikét azon vakmerő mutatványoknak utánozza, melyek a cirkuszok látogatóinak idegeit borzongatják. A küllők közé ülve, megindította a malmot. A kerek megmozdult s egyszer megfordult anélkül, hogy a vakmerő gyereknek baja esett volna. A vakmerő mutatvány azonban csak egyszer sikerült. A második fordulónál a fiu elvesztette az egyensúlyt, megszédült s feje a kerek közé került, melyek egy pillanat alatt laposra nyomták a koponyát s a vakmerő fiu élettelenül bukkott a Duna hullámai közé.

A holttestet azonnal kihúzták a Dunából. A szerencsétlenség híre futótüzként terjedt el a községben. Aligha akad egyhamar inas, aki a szerencsétlenül járt társ vakmerő mutatványát utánozná.

Bácska Gyöngye. Ezen cím alatt egy rendkívül kellemes ízű, az egészségre felette hasznos üdítő italt, mint savanyuvizet hozott forgalomba Zomborban egy újonnan alakult társaság. A szénsavval telített ártézi víz, rendkívüli felügyelet mellett, hygienikusan meg lesz szűrve, ideálisan tisztára, mely egy külön e célra konstruált gépezettel, patent jól záró literes és félliteres üvegekben hozatik forgalomba. Ily eljárás mellett ezen savanyuviz mint elsőrendű üdítő ital nagyban felülmúlja az ugynevezett „szóda vizet“ és azok kupakján után netán előállható fémmérgezés itt ki van teljesen zárva. Ha felemlítjük még azt, hogy a „Bácska Gyöngye“ árban majdnem olesőbb mint a „szóda viz“, ugy legszebb jövőt jósolhatunk ezen savanyuviznek, melyet tulajdonosuk a mi szűkebb pátriánk után kereszteltek el. A „Bácska Gyöngye“ nagyfoku szénsavtartalma miatt különösen ajánlatos a gége és légeső utak hurutjánál, a gyomor és belek nyákhártyáira izgatólag hatva az emésztést fokozza. Borral vegyítve élvezeti cikk, gyümölcslézőpökkel vegyítve a gyógyászatban, mint hűsítő ital jöhet figyelembe. Kapható az „Angyal“ gyógyszerárban (telefon 12) honnan naponta állandó friss töltésből kívánatra házhoz is szállítják. Nagy üveg (1 lit.) 7 krajcár, kis üveg (1/2 lit.) 4 krajcár.

Kiesett a vonatból. Nyole „waggon“ tót munkást szállított a gőzös Szabadkán keresztül le Gombos felé hétfőn reggel. A vonatból B a j m o k o n, amint az néhány perenyi tartózkodás után onnan elindult, egyik munkás kiesett. A jókedvű tótnak semmi baja se lett, még meg se horzsolta a kavics a testét. Hirtelen felugrott és futott a vonat után és kiabált, hogy vegyék fel, mert ő gyalog nem tud versenyezni a vonattal. A vonatvezető meg is állította a vonatot és a tót munkás vigan mászott be a waggonba és kiszólt, hogy hát most már — mehet!

Szerkesztői üzenet.

Az ellenség zsoldjába lekötött *Borszem Jankó* című pojáca lap belmunkatársává felpapott zombori fráter által beküldött szénes cikkekre válaszolnom jobb izésem tiltáná, ha nem merészkedett volna ez az önbeképzelt paralysis progressivában silylődő suhanc erkölcsi dekadenciájában egy okos, ártatlan lelkielűt, s általam nem is ismert nőt velem olyan képesek olyan magas szellemi régiókban járni, mint ez a zöld vetésétől megbokrosodott kölyök, téves felfogásokra szolgálhat alkalmat.

A női tisztesség ellen elkövetett ezen perverz merénnyellett szembeszállni minden tisztességes uriember kötelessége.

Ifju koromtól kezdve tisztességes sajtó szolgálatában állottam, tisztességet tanultam, ettől évi nem tértem akkor sem, mikor a politikai harc tüzetől izzók, forrongók voltak a kedélyhangulatok. Beesületes, ideális munkámat, komoly uriember akceptáltak. Olyant mint Ön „belmunkatárs“ ur nem mertem volna tenni. — Pfu, szégyelje magát!

k. d.

HIRDETÉSEK.

1484. sz. 1908.

Pályázati hirdetés.

A Sajkásgyörgye községben megüresedett és 1000 korona évi fizetéssel javadalmazott községi irnok-kézbesítő állásra pályázatot hirdetek.

A kellően felszerelt kérvények hozzáam legkésőbb 1908. évi június hó 10-ikéig benyújtandók; a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Zsablya, 1908. évi május hó 9-én.

TRENKA KÁLMÁN,

tb. főszolgabíró.

Téglaeladás.

100,000, azaz egyszázezer kitűnő minőségű tábori kemencében égetett salétrommentes téglá beszerzési áron azonnal eladó. A téglák közvetlenül a kanális mentén fekszenek s legelőnyösebben vizen szállíthatók. Bővebb felvilágosítással szolgál **dr. HIRMANN FERENC ügyvéd ZOMBORBAN** (Bercsényi-ut 6.)

121-3-3

14764/908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A vonalainkon folyó évben szükséges 10,000 q. portland-cement szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

A különleges feltételeket tartalmazó ajánlati űrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módokat tartalmazó ajánlati felhívás az alólírott üzletvezetőség általános osztályánál (Budapest, VI., Teréz-körút 62. sz. I. emelet) megtekinthető és ugyanott díjtalanul kapható.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok a 60 filléres bélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt lepecsételve legkésőbb **1908. évi május hó 21-ének déli 12 óráig** az alólírott üzletvezetőség I. általános osztályának (Teréz-körút 62. sz. I. emelet 5. ajtó) benyújtandók, vagy pedig posta útján oda-küldendőek és a boríték ezzel a külcimmal látandó el.

„Ajánlat 14764/908. számhoz.”

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó mennyiség értékének 5%-a legkésőbb 1908. évi május hó 20-ának déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál (Budapest, VI. ker., Teréz-körút 62. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Bánatpénz nélküli és később benyújtott, valamint olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tételnek, vagy amelyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyújtanak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1908. évi április hóban.

A m. kir. államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége.

(Utánnomás nem díjazatik.)

1363 szám. 1908

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék 1908. évi 7067 számú végzése következtében Mukits Simon szabadkai ügyvéd által képviselt Szabadkai gazdák és iparosok hitelintézete javára dr. Birválszky György zombori lakos ellen 6000 korona s járuléka erejéig 1908. évi április hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 4369 korona 33 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: különféle butorok és ékszer nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járás-bíróság 1908. évi V. 837/2. számú végzése folytán 6000 korona tőkekövetelés, ennek 1908. évi február hó 4. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 169 kor. 95 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Zomborban adós lakásán leendő eszközzésére 1908. évi június hó 2. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1908. évi május hó 6-án.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

135-1

13972/1908. szám.

Pályázati hirdetmény

A szatmárnémeti-i tápintézetünk telkén építendő, 251. 5 m² alapterületű, földszintes gyermekórház előállítására tárgyában ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbb **folyó évi május hó 26-án déli 12 óráig** a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőségének titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

A tervrajzok a szerződési tervezet és a feltétlfüzetek a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségénél Debrecenben (Piac-utca 18. sz., II. emelet, 19. sz.) vagy szatmárnémeti-i osztálymérnökségünk irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költség-számítás egy koronáért megszerezhető.

Az ajánlatok borítékai a következő felírással látandók el:

„Ajánlatok a szatmári tápintézet gyermekórházának építésére.”

Bánatpénz fejében legkésőbb folyó évi május hó 25-én délelőtt 11 óráig 1600 azaz egyezerhat száz korona teendő le készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A készpénzben befizetett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de névértékét meg nem haladó értékben fogadtnak el. Az üzletvezetőség fentartja magának az ajánlatok között a szabad választás jogait.

Debrecen, 1908. május hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.) 134-3-1

Bercsényi-uton levő 46. sz. ház és a szóntai hidnál fekvő 10¹/₂ lánca föld szabadkézből, elköltözés végett eladó.

Értesítést ad MÉRŐ SIMON tulajdonos Zombor.

90-9-7

468. szám 1908.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék 1907. évi 30514/1019. számú végzése következtében Mukits Simon szabadkai ügyvéd által képviselt Szabadkai gazdák és iparosok hitel-szövetkezet javára Sztojkovits Nenád és t. zombori cég ellen 6000 korona s járuléka erejéig 1908. é. i. január hóban foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 42107 kor. 74 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: különféle ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járás-bíróság 1908. évi V. 18/2. sz. végzése folytán 6000 kor tőkekövetelés, ennek 1907. évi október hó 28. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 177 kor. 35 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Zomborban adós cég üzletében leendő eszközzésére 1908. évi május hó 29. napjának délelőtti 11¹/₂ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1908. évi május hó 5-én.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

136-1

ELADÓ. SZABADKÁN egy jóforgalmu

sütőde

2 kemencével és házzal együtt kedvező feltételek mellett eladó. Az üzlet 14 év óta áll fenn s a vidéki (Ster) kenyérsütésért befolyó összeg az illető sütőmesternek a megélhetését teljesen biztosítja. Bővebb értesítést ad:

Kun Szabó Mihály,
sütőmester Szabadkán. 117-10-3

10253/908. sz. III.

Pályázati hirdetmény.

A Vinkovce állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1908. évi október hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át vagyis 1913. évi szeptember hó 30-ig.

Bérlőnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére:

A) Földszinten: I-II. oszt. étterem területe	74.06 m ²
III. " " "	48.36 "
Tároló	20.46 "
B) Emeleten: 1 nagy szoba	21.60 "
1 nagy szoba	21.60 "
1 pincszoba	20.90 "
1 konyha	20.90 "
1 cselédszoba	15.19 "
1 kamara	8.12 "
1 padlás	24.00 "
1 pince	70.00 "

Az egykoronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magyar királyi államvasutak fönt kiírt Vinkovce állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott, lepecsételt borítékba zárt nemkülönböztetendő okmányokkal felszerelt ajánlatok **1908. évi június hó 16-án déli 12 óráig** az alulírt üzletvezetőség általános osztályfőnökénél (Üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy, kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétfő száz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1908. évi június hó 15-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem esatolandó.

A vendéglőbérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (Zsótér-ház II. emelet 4. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A fentebbi feltételtől, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fog.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1908. évi március hóban.

Az üzletvezetőség.

131-3-1

2323. szám. III.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége részéről a losonci, zólyomi és ruttkai osztálymérnökségek vonalszakaszán a (kizárólag) salgó-tarján—ruttkai, losonc—poltári, losonc—gácsi, ipoly—berzence—katalinhutai, zólyom—zólyom-breznói és garam—berzence—selmecbányai vonalakon levő állomások, őrházak, fűtőházak, osztálymérnökségek, szertárak, továbbá a losonci forgalmi főnökség, valamint a zólyomi műhely hivatalos helyiségeiben elhelyezett órák jókarban tartása, szabályozása és javítása iránt ezennel nyilvános pályázat hirdetik. A pályázási állásra jelentkezni óhajtok felhívtnak, hogy szabályszerűen bélyegzett és bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat **1908. évi május 23-án déli 12 óráig** a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége titkárságához címezve e felirattal:

„Ajánlat pályázási állás elnyerésére“ lepecsételt borítékban, — térti vevény mellett nyújtják be.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál **1908. évi május 22-én déli 12 óráig** bántpénzkepen 100 koronát készpénzben letétbe helyezni, vagy posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételét nem fog.

A pályázási állásra vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőségnél (II. em. 33. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ez okból az ajánlattevőkről feltételeztetni fog, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A felsorolt vonalakra nézve egyébként a szerződés 1906. év június hó 1-étől kezdődően fog megkötöttni.

A magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlkozók közül — tekintet nélkül az ajánlott átalány-összegre — szabadon választgasson.

Miskolc, 1908., május hó 6-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.) 127—1
22027/908. sz.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak műhelyei részére szükséges 60 köbméter száraz, legalább 3 éves diófa palló szállítását biztosítani kívánja s annak szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok **f. évi május hó 27-én déli 12 óráig** anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73. sz., II. em., 43. a.) benyújtandók, az 5%-os bántpénz pedig f. évi május hó 26-án déli 12 óráig budapesti főpénztáránál (Andrássy-ut 75.) leteendő.

A részletes pályázati felhívás, nemkülönben az ajánlattételre használandó ajánlati minta, melyben az anyag mennyisége és méretei fel vannak sorolva, alulírott igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségnél is megszerzhetők.

A 122291/96. sz. általános, valamint műhelyi célokra szükséges fák szállítására vonatkozó 82144/98. sz. érvényben levő különleges szállítási feltételek a magyar királyi államvasutak valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthetők és a budapesti nyomtatványtárnál (VI., Andrássy-ut 73/75. sz.) a vételár (általános feltételék 50 fillér, különleges feltételek 30 fillér) lefizetése mellett beszerezhetők, de posta útján is kaphatók, ha a vételáron kívül posta költség fejében 20 fillér nevezett nyomtatványtárhoz beküldetik.

Budapest, 1908. évi április hó.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.) 128—1

! Értésítés. !

Értésitem a n. é. közönséget, hogy **május hó elejétől** kezdve a „**HUNGÁRIA GÖZFÜRDŐ**“ -ben

**„VIZGYÓGY“ -
kezelési műveleteket**

vezetünk be; u. m.: **félfürdő, lepedőledörzsölés és leöntések** (gúzok). 122—3—3

Dr. Páter Kneip- és dr. Winternitz-féle előírások szerint.

Mint okl. vizgyógykezelő, vagyok bátor a n. é. közönség figyelmét felhívni a nyári hónapokban ezen **üditő és izomerősítő fürdők**re, melyet kellő szakértelemmel végzek, mit **Pesten a HERZL-féle vizgyógyszanatóriumban**, valamint **Wöriszhofenban PÁTER KNEIP** vezetése alatt sajátítottam el.

Jegyek — 30 drb egyszerre váltva — 18 K. Egyenként váltva 1 K. Kezelési díj minden műveletnél 40 fillér.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását teljes tisztelettel kérve

Sárközy S. Béla,
okl. fürdőmester és vizgyógykezelő.

14241/908. sz.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége Vukovár állomáson mindenemű árunak vasuti kocsikból a tároló helyre vagy a hajóra, illetve a tároló helyről hajóra és viszont 1908. évi június 1-től számítandó három éven át végzendő átrakására nézve nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlat egy korona bélyeggel — és „Ajánlat a Vukovár állomáson eszközöndő hajó átrakodási szolgálatra nézve a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségének Szegeden“ felirattal ellátva, lepecsételve, borítékba zárva **1908. évi május hó 15-én déli 12 óráig** az alulírott üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) személyesen vagy a m. kir. posta útján nyújtandó be.

Bántpénz fejében 1000, azaz egyezer korona készpénzben vagy állami letételre alkalmas értékpapírban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál **1908. évi május hó 14-én déli 12 óráig** jelen pályázati hirdetés számára való hivatkozás mellett személyesen leteendő vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jelzett 14 napnál nem régiebb s a névértéket meg nem haladó napi árfolyamainak csak 90% szerinti értékében számítottatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő, a letételről nyert elismervény azonban nem csatolandó.

A teljesítendő munkálatokért a beterveztendő pályázatban az egységárakat az alábbi részletezéssel kell kitüntetni:

1. Zsákolt gabona, maláta, hüvelyesek, olajmagvak, örlemények, darabárúk, valamint egyéb csomagolt és csomagolás nélküli alább meg nem nevezett tömegárúknak vasuti kocsiból hajóra, vagy viszont való átrakásáért 100 kg.-ként.

2. Az 1. alatt megjelölt teljesítményért mérlegeléssel 100 kg.-ként

3. Ömlesztett gabona, maláta, hüvelyesek és olajmagvak vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért, zsákolással mérlegelés nélkül 100 kg.-ként.

4. A 3. pont alatt felsorolt szállítmányoknak vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért zsákolással és mérlegeléssel 100 kg.-ként

5. Cementnek a vasuti kocsiból a hajóra, vagy viszont való átrakodásáért 100 kg.-ként

6. 750 kg.-ig terjedő súlyú deszka, kocka és kövezetkönek, téglá és terméskönek vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakodásáért 100 kg.-ként.

7. 750 kg.-tól 4000 kg.-ig terjedő súlyos tárgyaknak vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakásáért 100 kg.-ként.

4000 kg.-nál súlyosabb tárgyak csak külön megegyezés alapján lehetőség szerint rakatnak át.

8. Szén és tüzfának vasuti kocsiból kirakásáért 100 kg.-ként.

9. Szén és tüzfának a tároló helyről a hajóra való berakásáért 100 kg.-ként.

10. Gömbfa küldeményeknek a vasuti kocsiból a hajóra vagy viszont való átrakásáért az ajánlatok tekintet nélkül az egyes gömbfa darabok súlyára teendők 100 kg.-ként.

11. Külön ajánlatok teendők azon áruknek vasuti kocsiból hajóra vagy viszont való átrakodásáért, amelyek átrakodásához külön berendezések szükségesek, végül

12. A 1—6. tétel alatt felsorolt áruk átrakodása Vukovár állomás főnökének rendelkezése folytán éjjel teljesítendő. Az éjjeli órák este 8 órától reggeli 6 óráig számítatnak.

13. Ha a tárolóhelyeken áru marad, azt pályázatot elnyerő vállalkozó köteles őrizni, mely őrzés a magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság kikötő helyén tároló szénre és fára nem terjed ki. Ezen őrzet teljesítésére nézve szintén ajánlat teendő. Ajánlat teendő azonkívül az esetre is, ha az 1—6. alatt felsorolt árukat előbb a kikötői rakhelyekre lehetne tárolni és onnan vasuti kocsiba vagy hajóra rakni.

Közelebbi felvilágosítást a hivatalos órák alatt az üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya főnökénél, vagy a vukovári állomási főnökénél lehet nyerni.

A fentebbi feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyanok, melyek táviratilag tételnek, vagy melyekre nézve az előirt bántpénz le nem tétel, figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon a felajánlott egységárra való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1908. évi április hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.) 132—1

127851/908. sz.

Közvetlen menetjegyek életbeléptetése.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága közhírré teszi, hogy a Budapest k. p. u., továbbá Sofia és Tzaribrod állomások közötti forgalomban **folyó évi június hó 1-ével** Belgrádon át érvényes közvetlen II—III. oszt. kombinált személyvonatu menetjegyek lépnek életbe. A Sofiába szóló jegy ára 31.85 frk., a Tzaribrodba szóló pedig 29.35 frk.

Budapest, 1908. évi május hó 7.

137—1 **Az igazgatóság.**